

Отже, досвід реформ в Сінгапурі є важливим для країн, що прагнуть розвитку – це покращення управління в державних структурах, зміцнення соціальних і політичних інститутів, викорінення корупції або зведення її до мінімальних меж. Ключовою стала грамотна і комплексна зміна підходу до економіки, здійснена Сінгапуром, що забезпечило привабливе інвестиційне середовище, знизило тарифи і квоти.

Джерела та література

1. Лі Куан Ю: авторитарний батько економічного феномену Сінгапуру. *EconomistUA*. 21 вересня 2022 р. URL: <https://economistua.com/li-kuan-yu-avtoritarnij-batko-ekonomichnogo-fenomeny-singapuru/?utm> (дата звернення: 23.02.2026).
2. «Сінгапурська історія» як перетворити диких людей на цивілізованих – спогади Лі Куан Ю. *Тексти.org.ua*. 5 січня 2012 р. URL: https://texty.org.ua/articles/36049/Singapurska_istorija_Jak_peretvoryty_dykyh_ludej_na-36049/?utm (дата звернення: 23.02.2026).
3. Сінгапур: тотальний контроль в ім'я процвітання. *Новини – «Revolta»*. *Онлайн-портал*. 30 грудня 2023 р. URL: <https://revolta.com.ua/suspilstvo/singapur-totalnij-kontrol-v-im-ya-prosvitannya.html?utm> (дата звернення: 23.02.2026).
4. CO15073 | Economic legacy of Lee Kuan Yew: lessons for aspiring countries. *RSIS_NTU*. 31 березня 2015 р. URL: <https://rsis.edu.sg/rsis-publication/rsis/co15073-economic-legacy-of-lee-kuan-yew-lessons-for-aspiring-countries/?utm> (date of access: 23.02.2026).

Шенітак Наталія

Карпатський національний університет імені Василя Стефаника

СЕЛО УНДІНО-ПОСЕЛЬЄ ЯК МІСЦЕ ЗАСЛАННЯ В ЖИТТЄВИХ ДОЛЯХ ПОЕТІВ-ДИСИДЕНТІВ ІРИНИ ТА ІГОРЯ КАЛИНЦІВ

Ключові слова: український дисидентський рух, Комітет державної безпеки (КДБ), політичний в'язень, заслання, Ундіно-Посельє.

Key words: Ukrainian dissident movement, Committee for State Security (KGB), political prisoner, exile, Undino-Poselye.

У 1970-х рр. після другої хвилі арештів української інтелігенції (1972–1973 рр.) до Дубравної та Скальнинської виправно-трудова колонія (ВТК) почали прибувати репресовані дисиденти. Як наслідок, у колоніях значно активізувався опір радянському режиму. Серед українських дисидентів вступили в протистояння Василь Стус, Іван Світличний, Ірина та Ігор Калинці, Стефанія Шабатура, Святослав Караванський, Євген Сверстюк, Валентин Мороз, Іван Гель, Михайло Осадчий та ін. Потрібно зауважити, що в січні 1972 р. В. Федорчук у черговий раз звернувся на адресу Комітету державної безпеки (КДБ) під керівництвом Ради Міністрів (РМ) Радянського Союзу з ініціативою створити ще декілька відділень

для існуючих ВТУ, щоб можна було розміщувати засуджених за «політичними» статтями для уникнення їх концентрації в одному місці [2, с. 228–229].

Згідно з вироком Львівського обласного суду Ігоря Калинця, як і його дружину Ірину Калинець, було звинувачено за ст. 62 ч. 1 Кримінального кодексу (КК) Української РСР («антирадянська агітація і пропаганда») та призначено шість років позбавлення волі у ВТК і три роки заслання [5, с. 325, 510]. Окремо варто звернути увагу на період заслання подружжя Калинців. Хронологічно події охоплюють 1978–1981 рр. Ірина Калинець прибула на місце раніше за свого чоловіка Ігоря, як наслідок його повернення до м. Львова відбулося пізніше [3, с. 170].

Ундіно-Посельє – село Забайкальського краю РРФСР, розташоване вздовж річки Унди, з ґрунтами, що характеризуються багаторічною мерзлотою. В одному з інтерв'ю Ігор Калинець зазначав: «Єдине, що радянська влада зробила – якщо це можна назвати цивілізованим, – це те, що я з дружиною Іриною були на засланні удвох. Ірина прибула до Ундіно-Посельє раніше та подбала про організацію умов нашого проживання і роботу. Спочатку Ірину направили працювати кочегаром. Після табірної періоду ця фізично важка робота була для неї надзвичайно складною, тому згодом їй вдалося домогтися переведення на легшу працю» [4]. Ігорю Калинцю одразу призначили виконувати виснажливу фізичну працю кочегара тривалістю до 12 годин на добу [6, с. 364].

У суспільно-політичному і науково-літературному місячнику «Визвольний шлях», виданому в м. Лондон у 1989 р., міститься спогад Ірини Калинець про Ундіно-Посельє: «Жителі забайкальського села Ундіно-Посельє розповідали мені, що досить було комусь із селян не вгодити місцевій владі, приховати родинну іконку, як присуд виселення лягало на його плечі. Куди ж вивозили в Сибір із Сибіру? Із снігів у які сніги? Людей просто виривали із обжитих місць, розлучали сім'ї, переселяли в необжиту пустку, у кращому випадку в інші села, за сотні кілометрів, у спорожнілі оселі таких же виселенців» [1, с. 1481].

Приміщення, подібне до житлового будинку, в якому проживали Ірина та Ігор Калинці, було п'ятистінним, у ньому розташовувалися дві кімнати та кухня. Згадуючи першу зустріч на засланні, Ірина Калинець казала, що чоловік стояв перед нею худий, коротко острижений і виснажений. Важливо наголосити на тому, що в період заслання подружжя Калинців отримало можливість надсилати листи, зрештою й друзі-правозахисники почали активно їм писати та відправляти посилки. Так, Надія Світлична прислала в Ундіно-Посельє млинок для кави, а Ірина Сенік – власноруч вишиту серветку. Посилки надходили від Раїси Руденко, Василя Овсієнка, Стефанії Шабатури та ін. Окрім того були звістки й пакунки з дому [6, с. 356–360]. Особливо зворушливим є спогад Ігоря Калинця про візит їхньої доньки Дзвінки під час канікулів у період їхнього заслання [4].

Отже, період заслання подружжя Ірини та Ігоря Калинців в Ундіно-Посельє характеризувався значними соціально-психологічними та фізичними труднощами, зокрема, пов'язаними з тяжкою працею. Аналіз їхнього досвіду свідчить, що взаємна підтримка та спільна боротьба забезпечували психологічну стійкість і здатність протистояти репресивним механізмам радянської системи.

Джерела та література

1. Калинець І. Пом'яніть і назвіть. *Визвольний шлях*. № 12. Лондон: Вид. «Українська видавнича спілка», 1989. С. 1479–1491.
2. Паска Б. В. Заходи КДБ при Раді Міністрів УРСР щодо припинення протестної активності українських дисидентів-політв'язнів у 1970-х рр. *Сторінки історії: збірник наукових праць*. Вип. 55. Київ, 2023. С. 224–239. URL: <https://historypages.kpi.ua/article/view/269758/272083> (дата звернення: 25.02.2026).
3. Паска Б. В. Судові розправи над українськими дисидентами під час генерального погрому (травень – листопад 1972 р.). *Українські історичні студії*. 2025. № 17(59). С. 167–176. DOI: 10.24919/3083-6158.17/59.18.
4. Терен Т. Калинець Ігор: «Для мене поезія мала бути загадкою, яку слід відгадати, розшифрувати». *Історична правда*. 14 вересня 2014 р. URL: <https://www.istpravda.com.ua/articles/2025/06/28/165108/> (дата звернення: 25.02.2026)
5. Українська поезія під судом КГБ: Кримінальні справи Ірини та Ігоря Калинців (2004) / упоряд. Ю. Зайцев. Львів: Афіша, 572 с.
6. Шкраб'юк П. Попід золоті ворота: Шість елегій про родину Калинців. Львів: Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України, 1997. 520 с.

Хіміч Вікторія

Донецький національний університет імені Василя Стуса

НЕФОРМАЛЬНА ДИПЛОМАТІЯ «БЕЗ КРАВАТОК»: ВНЕСОК САМІТУ КУЧМИ–КВАСНЕВСЬКОГО В КРИМУ ДО РОЗВИТКУ ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ ВІДНОСИН 1990-Х РР.

Ключові слова: неформальна дипломатія, стратегічне партнерство, Кучма, Квасневський, Кримський саміт 1998, польсько-українські відносини, європейська інтеграція, історичне примирення.

Keywords: informal diplomacy, strategic partnership, Kuchma, Kwaśniewski, Crimea summit 1998, Polish-Ukrainian relations, European integration, historical reconciliation.

Після здобуття Україною незалежності у 1991 р. польсько-українські відносини еволюціонували швидко, але не без труднощів, від декларативних заяв до реального стратегічного партнерства. І нам важливо розглядати цю тему на тлі сучасних політичних подій. Оскільки нині взаємовідносини України з деякими сусідніми державами, зокрема Словаччиною та Угорщиною, залишаються досить напруженими. Головною причиною є те, що уряди цих країн займають стриману або нейтральну позицію щодо підтримки України та блокують або уповільнюють окремі рішення Європейського Союзу, пов'язані із підтримкою нашої держави [2; 6]. І на цьому тлі Польща залишається країною, яка підтримує Україну в її політичних, безпекових прагненнях. Саме тому особливо важливим є питання: як Польща стала одним із перших європейських «адвокатів» України, активно підтримуючи